

**Uitspraak Geschillencommissie Financiële Dienstverlening nr. 2015-137 d.d.
7 mei 2015**

**(prof. mr. M.L. Hendrikse, voorzitter, mr. W.F.C. Baars en mr. drs. S.F. van Merwijk,
leden en mr. E.C. Aarts, secretaris)**

Samenvatting

Het geschil ziet op het door de Bank bij Consument in rekening gebrachte rentetarief over de tussen partijen overeengekomen geldlening. De Commissie stelt vast dat in het door Consument in 2009 ondertekende formulier ten behoeve van de verlenging van de rentevaste periode enkel wordt bepaald dat het rentetarief 4,5% zal bedragen en geen melding wordt gemaakt van een korting op het rentetarief. Naar het oordeel van de Commissie zijn er geen omstandigheden gebleken op grond waarvan Consument er gerechtvaardigd op heeft mogen vertrouwen dat er (wederom) een korting van 0,4% op het rentetarief van de geldlening van toepassing zou zijn. De Commissie oordeelt voorts dat Aangeslotene de bevoegdheid heeft om het variabele rentetarief te allen tijde te wijzigen en dat zij deze wijzigingsbevoegdheid, rekening houdend met de omstandigheden van het geval, niet heeft gebruikt op een wijze die naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar is. Verder dient Aangeslotene Consument voldoende informatie te verschaffen om Consument in staat te stellen om na te kunnen gaan of Aangeslotene haar wijzigingsbevoegdheid heeft gebruikt op een wijze die naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar is. Daarnaast is Aangeslotene per 1 januari 2013 (op grond van artikel 59aa Besluit gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft en de daarop gebaseerde ministeriële regeling van 12 december 2012, Staatscourant 2012 nr. 264260) gehouden de componenten waaruit de variabele debetrentevoet op een hypothecaire geldlening is opgebouwd te benoemen.

Consument,

tegen

de naamloze vennootschap SNS Bank N.V., gevestigd te Utrecht, hierna te noemen de Bank.

I. Procesverloop

De Commissie beslist met inachtneming van haar reglement en op basis van de volgende stukken:

- het dossier van de Ombudsman Financiële Dienstverlening;
- de brief van Consument inclusief bijlagen van 22 september 2014;
- het door Consument ondertekende klachtformulier inclusief bijlagen, ontvangen op 1 oktober 2014;
- het verweerschrift van de Bank;
- de repliek van Consument;
- de dupliek van Aangeslotene.

2. Overwegingen

De Commissie heeft vastgesteld dat tussenkomst van de Ombudsman Financiële Dienstverlening niet tot oplossing van het geschil heeft geleid en dat beide partijen het advies van de Commissie als bindend aanvaarden. De Commissie heeft voorts vastgesteld dat het geschil zich leent voor een schriftelijke afdoening als bedoeld in artikel 37.7 van haar Reglement.

3. Feiten

De Commissie gaat uit van de volgende feiten:

- 3.1. In 2004 heeft Consument een hypothecaire geldlening (hierna: 'geldlening') met een zogenoemde 'SNS Plafondrente' bij de Bank afgesloten. In de hypotheekofferte van 16 januari 2004 is – voor zover relevant – het volgende bepaald:

“Rentepercentage (SNS Plafondrente) : thans 4,10% per jaar. Dit percentage wordt aan het begin van elke maand opnieuw vastgesteld. Het maximale verschuldigde rentepercentage, gedurende de komende contractperiode van 5 jaar, bedraagt 4,80% per jaar.”

- 3.2. Consument is in 2005 door middel van ondertekening van het formulier 'Keuze verlenging rentevaste periode' een korting van 0,4% op het rentetarief van de geldlening overeengekomen. In voornoemd formulier is – voor zover relevant – het volgende vermeld:

“Gegevens verleende korting

<i>Lijsttarief</i>	<i>4,1%</i>
<i>Verleende korting</i>	<i>0,4%</i>
<i>Aanbiedingspercentage</i>	<i>3,7%”</i>

- 3.3. Vanaf maart 2009 is een variabele rente op de geldlening van toepassing, zoals blijkt uit het 'Keuzeformulier Verlenging rentevaste periode'. In voornoemd, door Consument ondertekend, formulier, is – voor zover relevant – het volgende vermeld:

“

<i>SNS Variabele Rente</i>	<i>Hoofdsom 1</i>	<i>Hoofdsom 2</i>
	<i>4,5%</i>	<i>4,5%”</i>

- 3.4. In een handgeschreven notitie op het document 'Jaaropgave 2008 hypotheek [nummer]' is het volgende te lezen:

“4,1 % 12/2-09”

- 3.5. Op de geldlening zijn de 'Algemene Voorwaarden van Geldlening en Hypotheekverlening' (hierna: 'de Voorwaarden') van toepassing. In de Voorwaarden is – voor zover relevant – het volgende vermeld:

“Artikel 6 – Hypotheek met variabele rente

(...)

2. Het rentepercentage voor hypotheeken met variabele rente kan door de bank te allen tijde met onmiddellijke ingang worden gewijzigd.

3. In afwijking van het bepaalde in artikel 3, lid 1 tot en met 3 van de Algemene Voorwaarden van Geldlening en Hypotheekverlening is de geldnemer, ingeval van een hypotheek met variabele rente, te allen tijde bevoegd over te gaan tot algehele aflossing. In dat geval is de geldnemer geen boete verschuldigd indien deze extra aflossingen in één (1) kalenderjaar meer bedragen dan het in de hypotheekakte genoemde boetevrije aflossingspercentage.

4. De geldnemer kan op elk moment, bij aangetekend schrijven, kiezen voor een van de alsdan door bank gevoerde hypotheekvormen met een rentevaste periode, tegen betaling van een door de bank vast te stellen provisie.

Alsdan gaat de rentevaste periode in op de eerste van de maand volgend op de maand van ontvangst van het aangetekend schrijven.(...)”.

4. De vordering en grondslagen

4.1. Consument vordert dat de Bank wordt veroordeeld tot vergoeding van een bedrag van € 31.500,-, zijnde de te veel betaalde rente over de periode van 12 februari 2009 tot en met 29 september 2014.

4.2. Deze vordering steunt, kort en zakelijk weergegeven, op de volgende grondslagen.

- De Bank heeft toegezegd dat Consument na ommekomst van de overeengekomen rentevaste periode en het wijzigen van de rente van een vaste naar een variabele rente (nog steeds) een korting van 0,4% op het rentetarief van de geldlening zou krijgen. Consument verwijst hierbij naar de vermelding van het rentetarief van 4,1% op zijn jaaropgave van 2008.
- Vanaf maart 2009 heeft de Bank Consument een rentetarief in rekening gebracht dat gelijk was aan het Euribortarief vermeerderd met een opslag van tussen de 1,75% en 2,50%, hetgeen Consument alleszins redelijk noemt. In september 2014 bedroeg de opslag echter 3,701%. Dit betekent volgens Consument bijna een verdubbeling, dit acht hij onacceptabel. Ook heeft de Bank nagelaten inzichtelijk te maken hoe de aan hem berekende variabele rente is opgebouwd.

4.3. Op de stellingen die de Bank aan haar verweer ten grondslag legt, wordt hierna, voor zover van belang, nader ingegaan.

5. Beoordeling

5.1. Het geschil ziet op het door de Bank bij Consument in rekening gebrachte rentetarief over de tussen partijen overeengekomen geldlening vanaf maart 2009 tot heden.

5.2. Consument stelt zich allereerst op het standpunt dat de Bank heeft toegezegd dat hij na ommekomst van de overeengekomen rentevaste periode en het wijzigen van de rente van een vaste naar een variabele rente (nog steeds) een korting van 0,4% op het rentetarief zou genieten. De Commissie overweegt hieromtrent als volgt. In het door Consument in 2005 ondertekende formulier ‘Keuze verlenging rentevaste periode’ is uitdrukkelijk bepaald dat sprake is van een korting op het rentetarief van 0,4%. Na ommekomst van de overeengekomen rentevaste periode heeft Consument in februari 2009 een gelijksoortig formulier ondertekend ten behoeve van de verlenging van de rentevaste periode. In het door Consument in 2009 ondertekende formulier is een rentetarief van 4,5% opgenomen. Er wordt in voornoemd formulier, in tegenstelling tot hetgeen vermeld in het formulier van 2005, niet vermeld dat Consument een korting van 0,4% op het rentetarief zal genieten.

Indien dit laatste voor Consument, zoals hij thans stelt, van cruciaal belang was voor zijn keuze om in te gaan op het aanbod van de Bank, had hij op dat moment hierover contact moeten opnemen met de Bank. Nu Consument dit niet heeft gedaan, wordt hij geacht akkoord te zijn gegaan met de inhoud van het door hem in 2009 ondertekende formulier, waarin enkel wordt bepaald dat het rentetarief 4,5% zal bedragen en geen melding wordt gemaakt van een korting op het rentetarief van 0,4%. Naar het oordeel van de Commissie zijn er geen omstandigheden gebleken op grond waarvan Consument er gerechtvaardigd op heeft mogen vertrouwen dat er (wederom) een korting van 0,4% op het rentetarief van de geldlening van toepassing zou zijn. De enkele vermelding van het percentage van 4,1% op de jaaropgave van 2008 is hiervoor in ieder geval onvoldoende.

- 5.3. De Commissie dient voorts te beoordelen of de Bank vanaf maart 2009 tot heden van haar bevoegdheid tot het wijzigen van de variabele rente op een juiste wijze gebruik heeft gemaakt. In de Voorwaarden is bepaald dat de Bank het rentetarief te allen tijden met onmiddellijke ingang kan wijzigen. De Commissie overweegt dat deze bepaling meebrengt dat het door Consument verschuldigde bedrag aan rente is gebaseerd op een door de Bank vast te stellen rentetarief en dat de Bank de bevoegdheid toekomt om dit rentetarief te allen tijde te wijzigen. De voor Consument bestaande onzekerheid over de ontwikkeling van het rentetarief is inherent aan het gekozen renteregime. Hier tegenover staat de vrijheid van Consument om de geldlening op elk moment boetevrij af te lossen. De Bank mag de bevoegdheid tot het wijzigen van het rentetarief echter niet gebruiken op een wijze die naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar is (artikel 6:248 lid 2 Burgerlijk Wetboek). De vraag of de Bank binnen deze grenzen is gebleven hangt af van alle omstandigheden van het geval.
- 5.4. Bij het beoordelen van de vraag of de Bank bij het toepassen van haar wijzigingsbevoegdheid al dan niet heeft gehandeld op een wijze die naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar is, past de Commissie, gelet op de aard van artikel 6:248 lid 2 BW, de nodige terughoudendheid toe. Daarbij is in het bijzonder van belang of de bewegingen in het aan Consument berekende rentetarief in onredelijke mate afwijken van de bewegingen van de hoogte van de in de markt gehanteerde rentes voor vergelijkbare geldleningen. Uit de door de Bank overgelegde grafieken (bijlage 4 bij het verweerschrift van de Bank) blijkt dat de fluctuaties in het bij Consument in rekening gebrachte rentetarief vrijwel overeenkomen met de fluctuaties in de spaarrentes en variabele rentes van verschillende verstrekkers van hypothecaire geldleningen in de periode van maart 2009 tot medio 2014. Hieruit volgt dat het bij Consument in die periode in rekening gebrachte rentetarief de geld- en kapitaalmarkt heeft gevolgd. Verder heeft de Bank inzicht verschaft in de ontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt die haar in de periode van 2009 tot en met heden naar haar mening noopten om tot wijziging van het rentetarief over te gaan, te weten hogere fundingkosten, hogere risicokosten en stijgende kosten door strengere kapitaaleisen. Het wijzigen van het rentetarief op basis van (onder meer) voornoemde factoren heeft echter niet geresulteerd in een rentetarief dat in zodanige mate onredelijk afwijkt van het in de markt gehanteerde rentetarief voor soortgelijke kredieten dat een beroep door de Bank op dit rentetarief naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar is. Het door de Bank gehanteerde rentetarief in de betreffende periode valt immers binnen de bandbreedte van de in de markt gebruikelijke markttarieven voor variabele rente bij een hypothecaire geldlening zoals blijkt uit de door de Bank bij haar verweerschrift als bijlage 4 overgelegde grafieken.

Hieruit kan worden afgeleid dat ook andere geldverstrekkers hun rentetarieven op grond van soortgelijke factoren hebben aangepast. Daarnaast komen de door de Bank naar voren gebrachte argumenten die haar tot rentewijziging aanzetten de Commissie niet onjuist of onredelijk voor. Gelet op het voorgaande is niet gebleken dat de Bank haar vrijheid om de rente (wel of niet) aan te passen heeft gebruikt op een wijze die naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar is. De Commissie heeft in deze beoordeling meegenomen - zoals door de Bank onbetwist is gesteld - dat Consument de mogelijkheid heeft (gehad) om kosteloos naar een andere kredietaanbieder over te stappen.

- 5.5. Nu het op de Commissie overkomt alsof Consument van een koppeling tussen de aan hem berekende variabele rente en een externe rentevoet, te weten het driemaands Euribortarief, uitgaat, merkt de Commissie op dat van een dergelijke koppeling geen sprake is zodat de Bank ook andere ontwikkelingen kan betrekken bij het bepalen van het rentetarief, zoals ontwikkelingen in de fundingkosten, de kosten van haar bedrijfsvoering en concurrentieoverwegingen (vergelijk CvB Kifid 2014/005 en CvB Kifid 2014/007).
- 5.6. Consument heeft zich voorts op het standpunt gesteld dat de Bank inzichtelijk dient te maken hoe de aan hem berekende variabele rente is opgebouwd. De Commissie overweegt dat de Bank voldoende informatie moet verschaffen om Consument in staat te stellen na te gaan of de Bank haar overeengekomen wijzigingsbevoegdheid heeft gebruikt op een wijze die naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar is. Nu de Bank aannemelijk heeft gemaakt dat de door haar doorgevoerde rentewijzigingen niet afwijken van vergelijkbare op de markt gehanteerde rentetarieven, heeft de Bank op dit punt (achteraf) voldoende uitleg en informatie verstrekt omtrent de wijze waarop zij gebruik heeft gemaakt van de haar toekomstige vrijheid de rente eenzijdig te wijzigen. Daarnaast is de Bank per 1 januari 2013 (op grond van artikel 59aa Besluit gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft en de daarop gebaseerde ministeriële regeling van 12 december 2012, Staatscourant 2012 nr. 264260) gehouden de componenten waaruit de variabele debetrentevoet op een hypothecaire geldlening is opgebouwd te benoemen. De Bank voldoet aan deze informatieverplichting. Niet alleen heeft de Bank Consument in haar verweerschrift geïnformeerd over de opbouw van de variabele rente, ook informeert zij Consument bij iedere rentewijziging schriftelijk over de belangrijkste oorzaak van de wijziging. In deze brieven verwijst de Bank tevens naar informatie over de opbouw van de variabele rente op haar website. Gelet op het voorgaande, heeft de Bank voldoende uitleg en informatie verstrekt omtrent de wijze waarop zij gebruik maakt(e) van de haar toekomstige vrijheid de rente eenzijdig aan te passen.
- 5.7. Gelet op het voorgaande zullen de vorderingen van Consument worden afgewezen. Alle overige door partijen ingebrachte stellingen en argumenten kunnen niet tot een ander oordeel leiden en zullen derhalve onbesproken blijven.

6. Beslissing

De Commissie stelt bij bindend advies vast dat de vordering van Consument wordt afgewezen.

In artikel 5 van het Reglement van de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening is bepaald in welke gevallen beroep openstaat van beslissingen van de Geschillencommissie Financiële Dienstverlening bij de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening. Daarbij geldt een termijn van zes weken na verzending van deze uitspraak. Op de website van Kifid vindt u praktische informatie over het instellen van beroep. Zie hiervoor kifid.nl/consumenten/wie-behandelt-mijn-klacht/4#stappen-plan.